

20,000 Stemmer, men ogsaa fik 9 Kandidater valgte. Hvad er nu Grunden til dette? Ja, i Virkeligheden kan man ikke udlede noget bestemt af disse Tal. De moderate havde nemlig kun opstillet Kandidater i 20 Kredse, Rebellerne derimod, saa vidt jeg ved, i 61. Dernæst havde de moderate i alt væsentligt kun deres egne Stemmer at bygge paa, medens Rebellerne Kandidater i Hovedsagen ere valgte ved andre Stemmer end deres egne, særlig Socialdemokraternes, men ogsaa adskillige andre. De Herrer vide jo meget godt, at der var forskellige Fraktioner, der vare enige om, at det først og fremmest gjaldt om at komme Reformpartiets Kandidater til Liys. Jeg mener her at have leveret et soleklart Bevis for, at det vil være aldeles misvisende at bruge de 42,000 Stemmer som Maalestok for den Styrke, Rebellerne have ude i Landet, og noget lignende gælder, om end ikke i saa stærk Grad, om de øvrige Tal. Hvis Tallene skulde være tilstrækkeligt vejledende, saa maatte alle Partier have Kandidater opstillede i hver eneste Kreds, og ikke blot det, men det maatte ogsaa være Pligt for hver enkelt Vælger at møde og stemme paa sit Partis Kandidat. Havde man en saadan Ordning, kunde man bygge sikkert paa Tallene, men saa længe det ikke er Tilfældet, er det ikke værd at uddrage alt for sikre Slutninger af dem.

Det ærede Medlem kan maaske have Ret til at sige, at Spørgsmaalet om Forholdstalsvalgmaaden vedrører Grundlovens § 32, og det samme gælder maaske om forskellige andre Spørgsmaal. Men jeg troede dog, at det, som har været Grunden til, at vi staa ved Behandlingen af dette Lovforslag, er de almindelige Klager, der have lydt fra forskellige Kredse i Landet over den uretfærdige Valgkredsfordeling. Der er adskillige Kredse, der ere uforholdsmæssig store, og andre, der ere temmelig smaa, og det var Klagerne herover, der foranledigede, at man tog fat paa Forhandlingen om en Grundlovsændring. Jeg har aldrig forstaaet det anderledes, end at naar man for 2 Aar siden gik med dertil i det andet Ting, saa var det Valgkredsordningen, der var Skyld deri, og intet andet. Derfor, naar man nu sætter andre store Spørgsmaal i Forbindelse hermed, saa umuliggør man, som jeg før har sagt, en Valgkredsordning, som vi ellers alle ønske. Det, vi staa med nu, er kun en foreløbig Ordning, men vi ønske en endelig og tilfredsstillende Ordning.

Jeg skal endnu kun tilføje, at det er en Selvfølge, hvad ogsaa den højtærede Konseilspræsident har sagt, at naar Grundlovsændringens Vej viser sig ufremkommelig, saa maa vi, enten vi synes om det eller ikke, gaa den anden Vej, nemlig at opfylde den nuværende Grundlovs Bud, hvilket vil føre til, at man med den samme Stigning af Befolkningen, som hidtil har fundet Sted, inden ret mange Aar kommer til at staa med 200 Folketingskredse.

Matzen: Jeg maa vedblivende hævde, at det er fuldstændig uberettiget at paa-staa, at vi, naar vi have foreslaaet Forholdstalsvalgmaaden indført, saa have bragt et uvedkommende Spørgsmaal ind i Sagen. Der er ikke Tale om nogen som helst Overenskomst, som vi ere gaaede ind paa, eller som skulde binde os. Vi have at holde os til det foreliggende Forslag, som gaar ud paa en Ændring i Grundlovens § 32, og vi ere fuldt berettigede til at stille Forslag om Forholdstalsvalgmaaden, thi det er netop en Ændring af, hvad der staa i § 32 og slet ikke andet.

Konseilspræsidenten (J. C. Christensen): Maa jeg til det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Matzen) sige, at Landstinget jo selvfølgelig er berettiget til at rejse ny Spørgsmaal ved denne Sags Behandling og selvfølgelig ogsaa til at tage Spørgsmaalet om Forholdstalsvalg med ind under den, det bestrides vist ikke af nogen. Men i Folketinget var man enig om, at det Spørgsmaal, det gjaldt om at faa løst ved Forandring af Grundloven, var Spørgsmaalet om Valgkredsens Antal. Det er det, Striden har staaet om, det er det, der har voldt Vanskelighederne i den lange Aarrække, jeg før hentydede til, og det var endelig det, der gjorde, at man i 1894 traf den foreløbige Ordning, der nu gælder. Meningen med Lovforslaget er at søge at faa en Ende paa alle disse Vanskeligheder ved at fastsætte et bestemt Tal, og derfor var man i Folketinget enig om at gaa den Vej at forandre den paa-gældende Regel i Grundlovens § 32. Men jeg paastaar ikke, at det ærede Medlem eller Landstinget ere bundne ved, hvad man dernede vedtog, saa naar det ærede Medlem og hans Meningsfæller ønske en Forhandling rejst om Forholdstalsvalgmaaden — vel, saa forhandle vi derom, men derved komme vi ind paa noget mere, nemlig Spørgsmaalet om hele Valgordningen og hele vort Repræsentationssystem.